II. KADIN ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU

2 – 4 MAYIS 2014

ESKİŞEHİR

ESKAM

İÇİNDEKİLER

Onursal Başkan ……1
Sempozyum Başkanı……2
Düzenleme Kurulu……3
Bilim Kurulu……4
Danışma Kurulu……6
Yürütme Kurulu……8
Sempozyum Programı……10

BİLDİRİLER

2 Mayıs 2014
OTURUM 1
"PROF. DR. REMZİYE HİSAR" SALONU
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Gülten SEBER

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Belediye Durum Analizi ……18
Neslihan KOÇ, İnci PARLAKTUNA

Gelir Getirici Proje Desteklerinin Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Analizi……32
Fatih Feramuz YILDIZ, Banu TUNCAY YILDIZ, Zübeyde KARAGÖZ

SÜREYYA AĞAOĞLU" SALONU
Oturum Başkanı: Doç. Dr. Fatime GÜNEŞ

Türkiye'de Kadın Hareketine Ka-Der (Kadın Adayları Destekleme ve Eğitme Derneği) Bağlamında Bir Bakış …..47
Nuray GÖL

Kadının Eşinin Aynasındaki Görüntüsü: Yeniden Oluşan Zihinsel Estetik Kalıplar……...……...……...75
Fatma Zehra FİDAN

3 Mayıs 2014
OTURUM 1
PROF. DR. REMZİYE HİSAR" SALONU
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Müzeyyen BUTTANRI

Paris'te II. Dünya Savaşı Sonrası Görsel Sanat Ortamı ve Bu Kentte Türk Resmini Temsil Eden İki Kadın Ressam: 'Fahr El Nissa Zeid Ve Tiraje Dikmen……...……...……...……76
Evren KARAYEL GÖKKAYA

Aydın Bir Türk Mütefekkiri: Samiha Ayverdi Bir Dünyadan Bir Dünyaya: Kadın ……..……..…….86
Hülya ÖZTÜRK

İlk Türk Hemşire'lerinden Biri: Safiye Hüseyin (Elbi) Hanım (1881 – 1964) ……..……...……..…….94
Nilüfer DEMİRSOY

"SÜREYYA AĞAOĞLU" SALONU
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Nilüfer ÖZABACI

Evliliğe Bakış Tarzları Ölçeğinin Türkçeye Adaptasyonu: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması…..…….……101
Ahmet AKIN, Hakan SARIÇAM, Banu YILDIZ, Ümran AKIN, Mehmet KAYA, Neslihan ARICI, Burcu PEZÜK, Taner DEMİR, Ümit SAHRANÇ

Eskişehir'de Yaşayan Kadınların Evlilik ve Aile Yaşamına İlişkin Tutumlarının Faktör Analizi İle İncelenmesi……..…….……105
Barış ERGÜL, Zeynep FİLİZ, Özge YÜCE, Günay Ece ESİN, Tuğçe GÜZEL

Eşler Arasındaki İletişimsizlik: Kadın ve Psikolojik Şiddet ……..……..…..……111
Veda BİLİCAN GÖKKAYA

Etik Bir Problem Olarak Geleneksel Ahlakın Kadına Şiddeti ……..…..…….……121
Didem DELİCE

"PROF. DR. NERMİN ABADAN UNAT" SALONU
Oturum Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Figen ÇALIŞKAN

Evliliğe Yönelik Genel Tutumlar Ölçeğinin Türkçe Formunun Psikometrik Özellikleri ……..……131
Ahmet AKIN, Hakan SARIÇAM, Banu YILDIZ, Ümran AKIN, Mehmet KAYA, Gözde Deniz GÖNÜLALAN, Burcu PEKÜZ, Tuğba ÇEBİŞ, Elif YILMAZ

Türkiye'de Yaşlı Kadın Olmak ……..……..…….……136
Günseli KURT, Neslihan ÇİÇEKÇİ

Sağlık Kurumlarında Mahremiyet Olur mu? ……...……..…….……149
Nuriye DEĞİRMEN

Eskişehir'deki Kadınların Sigara İçme Davranışlarının Lojistik Regresyon Analizi İle İncelenmesi……...…154
Zeynep Filiz, Barış ERGÜL, Büşra KILIÇKAYA

OTURUM 2
"PROF. DR. REMZİYE HİSAR" SALONU
Oturum Başkanı: Doç. Dr. Medine SİVRİ

Sevgili Arsız Ölüm" Ve "Ölmeye Yatmak" Romanları Örneğinde Gelenek-Modernite İkilemindeki Kadınlar……..……..……159
Yasemin ERTEK MORKOÇ

Türk Atasözleri Ve Deyimlerinde Kadın……..……..……177
Nurdan KIRIMLIOĞLU

İnsan Olarak Eksik Bırakılmaya Başkaldırı: İsmet Kür'ün Yarısı Roman ve Agatha Christie'nin Hayatım Adlı Eserlerinde Kadın İmgelemi……..……185
Pınar İNCEEFE

Geçmişten Günümüze Değişen Kadın Bedeni……..……193
Nazan ERENOĞLU SON

"SÜREYYA AĞAOĞLU" SALONU
Oturum Başkanı: Doç. Dr. İnci SARIÇİÇEK

Kadına Yönelik Şiddet ve Kadın Cinayetleri……..……198
Gizem Merve BEŞLİ

Ebe ve Hemşirelere Verilen Eğitimin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete İlişkin Tutumlarına Etkisi……...……206
Erol K., Arslantaş D., Özatik Y., Ünsal A., Çengelli Ç., Aydın Ş.

Kadına Yönelik Şiddet ve Aile Planlaması Konusunda Eskişehir'de Kadınların Durumu……..……...220
Aslı SİS ÇELİK, Nihan TÜRKOĞLU, Serap EJDER APAY, Ayşe AYDIN, Türkan PASİNLİOĞLU

"PROF. DR. NERMİN ABADAN UNAT" SALONU
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Berrin ERBAY

Toplumsal Cinsiyet ve İşgücü Bakış Açısıyla Türkiye'de Kadın İstihdamı……..……229
Sevilay KONYA, Sadife GÜNGÖR

Avrupa Birliği Sürecinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Türkiye'nin Uyumu……..…….240
Özlem TAN

Çelişik Duygularda Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığı Sorgusu: Üniversite Gençliğinin Cinsiyet Algısına Dair Bir Araştırma……..……..…..……254
Duygu ALPTEKİN

"MİHRİ MÜŞFİK" SALONU
Oturum Başkanı: Doç. Dr. İncilay CANGÖZ

Siyasette Kadın Faktörü ……..…..……266
Asem NAUŞABAYEVA HEKİMOĞLU

Akademide Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Gerçek Mi? Hayal Mi? ……..……...278
Nurşen ADAK, Meral TİMURTURKAN, Gözde YİRMİBEŞOĞLU

Etik Komisyonlarında 'Kadın' ……....……293
Hatice ALTUNOK, Fatma Gül GEDİKKAYA

OTURUM 3
"PROF. DR. REMZİYE HİSAR" SALONU
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Münevver YILANCI

Tarihten Bu Güne Azerbaycan Kadını: Acılar, Sevinçler…….……..302
Tamilla ALİYEVA

Kazak Sovyet Devri Romanı "Botagöz"de Kazak Kadın İmajı……...……..313
Cemile KINACI

Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Kadın Bestekarlar ……..……322
Feyzan GÖHER VURAL

Tuvalıların Alday-Buuçu Destanına Göre Kadın …….……..328
Hayat ARAS TOKTAŞ

"SÜREYYA AĞAOĞLU" SALONU
Oturum Başkanı: Doç. Dr. Şengül ANAGÜN

Türkiyede Eğitime Kadınlar Açısından ve Bölgeler Bazında Bir Çok Ölçütlü Bakış ……..……..344
İnci SARIÇİÇEK, Gökçe ÖZDEN

Eş Korkusu Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması…….……356
Ahmet AKIN, Hakan SARIÇAM, Banu YILDIZ, Ümran AKIN, Mehmet KAYA, Rabia DOĞAN, Tuğba ÇEBİŞ, Rüveyda ATİK

Eskişehir İlindeki Kadın Tüketicilerin Mobil Pazarlama Uygulamaların Bakış Açısı……..…….362
Zeynep Filiz, Barış ERGÜL, Melike Şahin

Kadınların Yatırım ve Yatırım Araçları Eğiliminin Çoklu Uyum Analizi ile Araştırılması…….……..368
Fatih ÇEMREK, Ayşe İŞİ

"PROF. DR. NERMİN ABADAN UNAT" SALONU
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Gaye USLUER

Osmanlı Dönemi Kadı Defterlerinden Seçilmiş Kadın Sağlığına İlişkin Belgeler…….…..……377
Ömür ŞAYLIGİL, Hilmi ÖZDEN

Son Yıllardaki Tartışmalar Işığında İsteyerek Düşükler ve Kadın Sağlığı……..…….384
Hatice BALCI YANGIN, Ayşegül UNUTKAN

Kentsel ve Kırsal Alanda Kadın Sağlığı: Eskişehir Örneğinde Sosyolojik Bir Değerlendirme…….…….387
Temmuz GÖNÇ ŞAVRAN

"MİHRİ MÜŞFİK" SALONU
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Sibel TÜRKÜM

Kent ve Kadın: Amasya İlindeki Kadın Dernekleri Üzerine Bir Araştırma……..……..401
Berre ALTAŞ

OTURUM 4
"PROF. DR. REMZİYE HİSAR" SALONU
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Nedime KÖŞGEROĞLU

Karaçay-Malkar Masallarında Kadın…….…….416
Zeynep ASLAN

John Stuart Mill Felsefesi'nde Kadının Toplumdaki Yeri…….…….424
Gülümser DURHAN

"SÜREYYA AĞAOĞLU" SALONU
Oturum Başkanı: Dr. Günseli NAYMANSOY

Mobbing ve Mobbing'in Kadınlar Üzerine Başlıca Etkileri …….……..……431
Hülya ÖZTÜRK, Neval OKAN

Türkiye'de Bazı Meslek Gruplarına Göre Cam Tavan Algısının Değerlendirilmesi……..…….……..…442
Cansu ÖZTÜRK, Canan GÖKKAYA, Ömür ŞAYLIGİL

Okullu Küçük Hocalar Deneyimli Anneler Çatışması: Resmî Eğitim, Geleneksel Eğitim ve Kadın ……452
Selcan GÜRÇAYIR TEKE

"PROF. DR. NERMİN ABADAN UNAT" SALONU
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Münevver ÖZCAN

İngiliz Popüler Edebiyatında Kadın Figürü……..……...……461
Gürbüz ÇİMEN

Erkeğin Yasasında Yaşayan Kadınlar……..…….……474
Zozan ÇETİN

Suriyeli Mülteci Kadınlar ve Kadına Yönelik Şiddet……..…….……487
Hazal FİSKECİ

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Boşanmış ve Boşanmamış Kadınların Umutsuzluk Yaşayıp Yaşamamaları Algıladıkları Sosyal Destek Durumlarına Göre Değişiklik Göstermekte midir? ……..……..501
Ahmet Altınok, Büşra Şeyma Biçen, Özge Gamsız, Nilüfer Özabacı

Kadın Açısından Boşanmak veya Boşanmamış Olmak Yaşam Doyumunu ve Umutsuzluk Durumlarını Etkiler mi? ……502
Asiye Dursun, Çiğdem Sandıkçı, Ahmet Altınok, Nilüfer Özabacı

Ahlak ve Duygusal Zekâ Gelişiminde Ebeveyn Rolüne Yönelik Görüşler: Gilligan ve Ahlak Gelişiminde Toplumsal Cinsiyet Farklılıkları Çerçevesinde Nitel Bir Çalışma…….…….503
Duygu ÇAVDAR, Tansu MUTLU, Eren Can AYBEK, Nilüfer ÖZABACI

Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi……..……505
Duygu ÇAVDAR

Kadın Araştırmalarında Bir Metod Olarak Deneyim Aktarma…….506
Gülşen DİNÇER

Gezi Parkı Protestolarına Kadınların Katılımı…….507
İnci Çalışkan, Yasemin Cansuz

Nar Çiçeği Kooperatifi'nin Gelişmesi.....…….508
Nar Çiçeği Kooperatifi

Menopoz ve Fiziksel Aktivite…….…….509
R. Nesrin Demirtaş

Kadınlarda Sağlığın Ayakkabı ile İlişkisi……..510
R. Nesrin Demirtaş

Mitik Bir Kadın-Erkek Dikotomisi: Marguerıte Yourcenar'ın "Ateşler" Eserinde Feminist Mit Eleştirisi……...……511
Sibel KUŞCA

Cumhuriyet Kadınlarından Yaşayan Bir Örnek: Timsal Karabekir Yıldıran……...……..512
Şayan ULUSAN

Cumhuriyetin İlk Dönemlerinde Anadolu Kadının Hayatı Huriye Saraç'ın Kalemiyle(Huriye Saraç Öğretmen Benisa
)…….514

Tamilla Aliyeva

Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik Alanlarında Çalışan Kadınların Kariyer Gelişimi ve Yaşadıkları Sorunlar
……...……515
Tansu MUTLU – SÜRAL, Fidan KORKUT – OWEN

Kadın Kursiyerlerin Bakış Açısından Kadının Güçlendirilmesinde Halk Eğitim Merkezlerinin Yeri…..……517
Tansu MUTLU – SÜRAL, Zeynep AKIN – DEMİRCAN

Boşanma Sebepleri Yaşam Koşulları ve Yaşam Doyumu ile ilgili Bir İnceleme: Kadın Yönüyle bir Bakış…..519
Tuğçe ALTINBAŞ, Yasemin AĞCAGİL, Ahmet ALTINOK

Onursal Başkan:

Hasan GÖNEN
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Rektörü

Bahattin ACAT
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Sempozyum Başkanı:

İnci PARLAKTUNA
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Kadın Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ESKAM) Müdürü

Düzenleme Kurulu:

Sempozyum Başkanı

İnci PARLAKTUNA

Sempozyum Sekreteri

Arzu ALTIN YAVUZ

Derya ÜSTÜNER

Üye

İnci TÜRK TOĞRUL

Esra YEŞİLOVA

Deniz KORMAZ EKİCİ

Şirin BENUĞUR

BİLİM KURULU[1]

Can TUNALI	Adnana Menderest Üniversitesi
Nurşen ADAK	Akdeniz Üniversitesi (KATCAM)
İncilay CANGÖZ	Anadolu Üniversitesi (AKAUM)
Serpil SANCAR	Ankara Üniversitesi (KASAUM)
Azede Lerzan GÜLTEKİN	Atılım Üniversitesi
Ayşe AKIN	Başkent Üniversitesi
Mevlüde KAN	Bingöl Üniversitesi
Gönül DİNÇ HORASAN	Celal Bayar Üniversitesi
Elmaziye TÖRE TEMİZ	Çanakkale Üniversitesi
Filiz KARDAM	Çankaya Üniversitesi
Gülseren AĞRIDAĞ	Çukurova Üniversitesi
Nuriyr METE	Dicle Üniversitesi
Tülay ÖZÜERMAN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Nevin YILDIRIM KOYUNCU	Ege Üniversitesi (EKAM)
İnci PARLAKTUNA	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (ESKAM)
Beğlü DİKEÇLİGİL	Erciyes Üniversitesi
Nazmi Tomris YALÇINKAYA	Gazi Üniversitesi
Esra İBANOĞLU	Gaziantep Üniversitesi (GÜKAMER)
Şevkat Bahar ÖZVARIŞ	Hacettepe Üniversitesi (HÜSKAM)
Süheyla ÜNAL	İnönü Üniversitesi
Zeynep Banu DALAMAN	İstanbul Aydın Üniversitesi
Gökçeçiçek AYATA	İstanbul Bilgi Üniversitesi
Sevinç ERYILMAZ DİLEK	İstanbul Bilgi Üniversitesi Çalışma Grubu
Fatma ARSLAN	İstanbul Teknik Üniversitesi
Fatmagül BERKTAY	İstanbul Üniversitesi (KSAUM)
Itır BAĞDADİ	İzmir Ekonomi Üniversitesi(EKOKAM)
Aliye ÇINAR	Karamanoğlu Mehmebey Üniversitesi
Neriman GEY	Kars Kafkas Üniversitesi (KSAUM)
Dolunay ŞENOL	Kırıkkale Üniversitesi
Münevver TEKCAN	Kocaeli Üniversitesi

[1] *Sempozyumun Bilim Kurulu Üniversitelerin Kadın Araştırma Merkezi Müdürleri ve ESKAM Yönetim Kurulundan oluşmaktadır.*

Bahar TANER	Mersin Üniversitesi
Şule AYCAN	Muğla Üniversitesi (MÜKAMER)
Nazan SAVAŞ	Mustafa Kemal Üniversitesi (KADMER)
Güken ÖZDEMİR	Namık Kemal Üniversitesi (NAKSAM)
Aysel KEKİLLİOĞLU	Nevşehir Üniversitesi (NÜKÇAM)
Fatma Gülriz ERGİNSOY	Okan Üniversitesi
İlknu .AYDIN AVCI	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Türkan ERDOĞAN	Pamukkale Üniversitesi (KASUAM)
Sibel IRZIK	Sabancı Üniversitesi
Nugül KESER	Sakarya Üniversitesi
Erden ÜNLÜ	Süleyman Demirel Üniversitesi (SAUKAM)
Ebru Z. BOYACIOĞLU	Trakya Üniversitesi (TÜKSAM)
Ayşe ÜSTÜN	Uşak Üniversitesi
Sema SANCAK	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Feyza AK AKYOL	Galatasaray Üniversitesi

ESKAM YÖNETİM KURULU

Arzu ALTIN YAVUZ

Derya ÜSTÜNER

Deniz KORKMAZ

Esra YEŞİLOVA

İnci TÜRK TOĞRUL

Şirin BENUĞUR

AKADEMİDE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ: GERÇEK Mİ? HAYAL Mİ?

Nurşen ADAK[*]

Meral TİMURTURKAN[**]

Gözde YİRMİBEŞOĞLU[***]

ÖZET[1]

Kadınların akademiye katılımı ve akademik kariyerde ilerleme süreçlerini araştırmayı amaçlayan bu çalışmada akademide toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçek mi yoksa hayal mi olduğu sorusuna üç açıdan cevap aranmaktadır: Üniversiteye girişte eşitlik, üniversitede çalışma alanlarında kadın-erkek dağılımında eşitlik ve akademik kariyerde ilerleme konusunda eşitlik. Akdeniz Üniversitesi'nde gerçekleştirilen araştırmanın verileri, online anket tekniği ve derinlemesine görüşme olmak üzere iki farklı yoldan toplanmıştır.

Araştırmada öğrencilerin üniversiteyi girişleri incelendiğinde, kadınlar lisansta %47, yüksek lisansta %52, doktorada %42 olmak üzere ortalama %46 oranıyla görece olarak eşitliğe yaklaşmaktadır. Öğrencilerin ve akademisyenlerin çalışma alanları araştırıldığında eşitlikten ziyade toplumsal cinsiyete dayalı bir ayrışma göze çarpmaktadır. Kadınlar hem öğrenci hem de akademisyen olarak "kadınsı" olarak algılanan dil ve edebiyat, eğitim ve sosyal bilimler alanında yoğunlaşırken erkekler fen, mühendislik ve ziraat gibi bilim alanlarını tercih etmektedirler. Akademide eşitliğin sağlanamadığı en önemli konu ise kariyerde ilerleme olarak göze çarpmakta, üst düzey yönetim pozisyonlarında kadınların temsili şimdilik hayal gibi görünmektedir.

Anahtar Kelimeler: 1. Toplumsal cinsiyet, 2. Akademi, 3. Cinsiyet rolleri

Bildiri Konuları

1. Bilimde Kadın
2. Eğitimde Kadın

GENDER EQUALITY IN ACADEMY: IS IT A REALITY OR A DREAM?

ABSTRACT

In this study which aims to search the improvement processes of women's progress in their academic careers and their participation in academy, an answer to the question "Is gender equality a fact or a dream?" within three terms is looked for: equality in the university entrance, equality in the distribution of men and

[*]Prof. Dr. Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü nadak@akdeniz.edu.tr

[**]Araştırma Görevlisi, Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, E mail: meralgulkaya@akdeniz.edu.tr

[***]Doç. Dr. Akdeniz Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, E mail: gozdey@akdeniz.edu.tr

[1] Bu çalışma Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir. Proje Numarası: 2011.01.0116.001

women in the working areas in the university, and equality in the progress in academic career. The data of the research carried out in Akdeniz University is collected through two different ways; online questionnaire technique and in-depth interview.

When the students' university entrances are analyzed, women with 47 percent in bachelor's level, 52 percent in master's level, 42 percent in doctorate, 46 percent in total, come closer to the equality relatively. When students' and academicians' fields of study are investigated; gender segregation stands out rather than equality. While women as both students and also academicians concentrate on language and literature, education and social sciences which are regarded as "feminine", men prefer such fields as science, engineering and agriculture. The most important issue in which equality in academy cannot be accomplished stands out as career advancement; representation of women in high positions appears to be a dream for the time being.

Key words: 1. Gender, 2. Academy, 3. Gender roles

Topics of presentation

1. Women in science
2. Women in education

Giriş

Eğitimin bir hak olarak görüldüğü ve eğitimde geçen sürenin giderek arttığı günümüz toplumlarında yüksek öğrenime giriş ve akademik kariyerde ilerleme konusundaki toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri sosyal bilimcilerin önemli ilgi alanlarından birisidir. Türkiye'de Cumhuriyetle beraber yapılan yüksek öğretim reformları kadınların öğrenci ve akademisyen olarak yükseköğretim içinde yer almalarına katkı sağlamakla birlikte yüksek öğrenimde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlandığını iddia etmek güçtür.

Türkiye'de kadınlar akademiye girmekle beraber belli bilim dallarında daha fazla yoğunlaşmaya başlamışlardır. Ağırlıklı olarak kadınların "kadınsı" ya da "kadına uygun" görülen ve rekabet düzeyi görece düşük uzmanlık alanlarında eğitim alma ve akademik kariyer yaptıkları gözlenmiştir. Ayrıca akademik kariyerin alt basamaklarında yer almışlardır.

Bu çalışmada öncelikle toplumsal cinsiyet ve eşitsizlik kavramları irdelenerek öğrenci ve akademisyen olarak kadınların üniversiteye girişleri ve yoğunlaştıkları akademik alanlar ile akademik kariyerde ilerleme süreçleri irdelenmektedir. Çalışma Akdeniz Üniversitesi'nde gerçekleştirilen alan araştırmasının verilerin sunulması ile devam etmekte ve tartışma ve sonuç kısmıyla tamamlanmaktadır.

Toplumsal Cinsiyet ve Eşitsizlik

Ekonomi, sağlık, siyaset, hukuk gibi toplumsal yaşamın pek çok alanında yaşanan eşitsizlikler eğitim alanında da gözlenmektedir. Önal'ında (2004:160) belirttiği üzere toplumsal yaşam eşitsizlikler temelinde oluşmuş ve insanlık tarihi bu eşitsizliğin ortadan kaldırılması ile ilgili büyük mücadele ve savaşımlar vermiştir. Toplum tarihinin temel paradoksu olan bu olgu, tüm sosyal dönüşüm, değişim ve evrimlerin güç kaynağını oluşturmaktadır. Başka bir deyişle toplum tarihini oluşturan toplumsal-tarihsel eylemin enerji kaynağı, toplumsal eşitsizlik ve bu konuda verilen savaşımlardır. Eşitsizliği anlayıp tanımlayabilmek için eşitliğin ne olduğuna incelemek gerekir. Eşitliği bir toplumda bir grup veya gruplar içindeki farklı bireyler arasında eşit olmayan ödül veya fırsatlar olarak tanımlayan Scott ve Marshall'a (2009:353) göre eşitlik yasal eşitlik, fırsat eşitliği veya sonucun eşitliği açısından değerlendirildiği takdirde, toplumsal eşitsizlik insanlık durumu için sabit bir özelliktir.

Başka bir tanımlamaya göre toplumsal eşitsizlik, bir toplumda var olan toplam zenginliğin bireyler veya aileler açısından adil bir biçimde bölüştürülememesidir ve evrensel ve ulusal hukuk metinlerinde vurgulanan insana özgü hakların her yurttaş için gerçekleştirilememesidir. Eğitim, sağlık, beslenme, barınma ve günlük sosyal yaşantının gerekliliklerini karşılayacak bir gelirin yeterli ve sürekli olmaması, yoksulluğun dolayısıyla eşitsizliğin yeniden üretilmesine yol açmaktadır (Bal, 2007:294). Toplumda uğrunda savaşım verilen ve tanımlamaya çalıştığımız toplumsal eşitsizlik alanlarından birisi de bu çalışmanın konusunu oluşturan toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizliklerdir.

Biyolojik açıdan eril veya dişi olmaktan farklı bir anlama sahip olan, sosyal olarak inşa edilen kadınlık ve erkekliğe işaret eden bir kavram olarak toplumsal cinsiyet, kültürel bir olgudur. Kimmel'e (2009, s.192) göre toplumsal cinsiyet, her bir kültürün, bir kişinin biyolojik cinsiyetine eklediği kültürel anlamlar ve talimatlar bütünüdür. Bu bağlamda toplumsal cinsiyet, içinde yaşanan toplumun kültürüyle, kurumlarıyla, gelenekleriyle şekillenmekte kadın ve erkek kimliğine bağlı olarak her toplumda belli rol gerekleri ve beklentileri oluşmaktadır. Toplumsal cinsiyet rolleri kadınsı ve erkeksi olarak etiketlenen davranış ve tutumları, değer ve normları, duygu ve düşünceleri içermektedir. Bu bağlamda akıllı, mantıklı, özgüvenli, güçlü ve otoriter olmak gibi özellikler erkeklere özgü, şefkatli, duygusal, hassas, sabırlı, fedakâr olma gibi özellikler kadınlara özgü özellikler olarak tanımlanmaktadır. Erkekliğe ve erkeklere atfedilen işlevlere ve görevlere verilen değer, birçok açıdan kadınlığa ve kadınlara atfedilen işlevlere ve görevlere verilen değerden daha büyük olmakta toplumsal cinsiyet ilişkileri, hayatın birçok alanında erkeklerin daha birincil ve baskın olduğu, kadınların genellikle ikinci plana itildiği, eşit olmayan güç ve iktidar ilişkilerini içeren toplumsal eşitsizlikler yaratmaktadır.

Özbay ve Baliç'e göre, (2004: 90) kadınların güçlü-güçsüz ikiliğinde dezavantajlı olması, devlet, aile, din vb. toplumsal kurumlarda ikinci planda kalması, erkeğe tabi kılınması ve sonunda bütün bunların toplumsal bir onay görmesi, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinde erkeğin hegemonyasını meşru kılar. Söz konusu toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin nedeni, "doğal" farklılıklarla ilişkili değildir. Bu ilişkiler sosyal olarak inşa edilmiştir. Cinsiyet rolleri, çocukluk sürecinde aileden başlayarak, toplumun din, siyaset, ekonomi, medya gibi diğer kurumlarının da aracılığıyla pekiştirilmektedir. Cinsiyet rollerinin pekiştirildiği ve hatta yeniden üretildiği kurumlardan birisi de eğitim kurumudur. Bu çalışmada bir eğitim kurumu olarak üniversitede toplumsal cinsiyet rolleri ve bu rollerin icrasına bağlı olarak ortaya çıkan toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin izleri araştırılmaktadır.

Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitsizlikleri

Toplumsal yaşamın diğer alanlarında olduğu gibi eğitim alanında da, kaynaklara ulaşma ve bu alana ilişkin güç ve karar alma mekanizmalarında yer alma konusunda kadınlar bazı eşitsizliklerle karşı karşıya kalmaktadır. Pek çok ülkede ilkokuldan yüksek öğrenime kadar eğitimin hemen her basamağında eğitim hizmetlerine ulaşan kadınların oranı erkeklerden daha azdır. Tan (2011:86) tarihsel olarak tüm toplumlarda eğitim kurumlarından yararlanmanın bir erkek ayrıcalığı olarak başladığı ve sürdürüldüğü, kadınların bu kurumlara çok sonradan ve ciddi mücadeleler sonunda erişebilme hakkını kazandıkları belirterek eğitime erişimin, dünyanın pek çok yerinde, henüz tamamlanmamış bir süreç niteliği taşıdığını vurgulamaktadır. Bu çalışmada akademide toplumsal cinsiyet eşitsizliği üç açıdan incelenmektedir: Üniversiteye girişte eşitlik, üniversitede çalışma alanlarında kadın-erkek dağılımında eşitlik ve akademik kariyerde ilerleme konusunda eşitlik.

Türkiye'de eğitime erişim ve okullaşma yıllar itibariyle artış göstermekle beraber cinsiyete dayalı eşitsizlik özellikle iller ve bölgeler bazında devam etmektedir. Cinsiyete dayalı eşitsizlik, kız ve erkek

çocuklarının okullaşma oranlarını ve eğitim imkân ve fırsatlarını yakalama düzeyleri arasındaki farklılıkları ortaya koymaktadır (Maya, 2013: 71).

Sayılan'a (2012:37) göre günümüzde eğitim eşitsizliğinin en önemli kaynağını ailenin sınıfsal konumu ve cinsiyet ayrımcılığı oluşturmakta, sınıfsal ve cinsel eşitsizlik kızların eğitime erişimi konusunda birbirini beslemektedir. Ailenin yoksulluğu her iki cinsten çocukların okullaşmasının önündeki en önemli engel olmakla birlikte, kızlar bu sınıfsal ve yoksulluk dezavantajını çoğaltan cinsiyet ayrımcılığı nedeniyle de eğitimden mahrum kalmaktadır. Eğitim İzleme Raporu 2012'ye (2013:22) göre ortaöğretime katılım illere ve cinsiyete göre kayda değer oranda farklılaşmaktadır. 2012-2013 eğitim-öğretim yılında en düşük okullulaşma oranları Ağrı, Bitlis, Muş, Şanlıurfa ve Van gibi doğu illerinde kaydedilmiştir. Ortaöğretim çağındaki cinsiyete göre dağılım iller arasında farklılaşmakta; özellikle okullulaşma oranının düşük olduğu illerde kız ve erkek çocukların okullulaşma oranları arasındaki fark açılmaktadır. Örneğin, en düşük okullulaşma oranının görüldüğü Ağrı'da kız çocuklarının % 30,59'u, erkek çocuklarının ise % 39,91'i okullaşmıştır. Bu oranlar Türkiye'deki bölgeler ve iller arası gelişmişlik düzeyi farklılıklarının eğitime erişim konusundaki toplumsal cinsiyet eşitsizliklerine de yansıdığını ortaya koymaktadır.

Eğitime erişimle ilgili cinsiyet eşitsizliklerini eğitim basamaklarına göre değerlendirilecek olursa TUİK verilerine göre (TUİK İstatistiklerle Kadın, 2012: 59) 2011 yılında okuryazar olmayan her 100 kadına karşılık 21 erkek okuryazar değildir. İlköğretim mezunu her 100 kadına karşılık 179 erkek ilköğretim mezunu, lise ve dengi okul mezunu her 100 kadına karşılık 151 erkek lise ve dengi okul mezunu, yüksekokul mezunu her 100 kadına karşılık 149 erkek yüksekokul mezunudur. Benzer eşitsizlikler son yıllarda azalmakla birlikte lisansüstü eğitim gören kadın ve erkekler arasında da görülmektedir. 2000-2001 eğitim-öğretim yılında kadın öğrencilerin iki katı erkek öğrenci (22 270 yüksek lisans yapan kadın öğrenciye karşın 42806 erkek öğrenci ve 7763 kadın öğrenciye karşın 14026 erkek öğrenci doktora yapmaktadır.) yüksek lisans ve doktoraya devam ederken 2011-2012 eğitim-öğretim yılında kadın-erkek öğrenci sayısı arasındaki fark (73513 yüksek lisans yapan kadın öğrenciye karşın 95498 erkek öğrenci ve 22160 kadın doktora öğrencisine karşın 29799 erkek öğrenci) kapanmamakla birlikte daralmıştır (İstatistiklerle Kadın 2012:70 www.tuik.gov.tr).

Yükseköğretime katılım ile ilgili 2010 yılı verileri diğer toplumlarla kıyaslandığında, Avrupa Birliği ülkelerinde ortalama olarak 25-64 yaş aralığındaki erkek nüfusun %26'sı ve kadın nüfusunun %29'u yükseköğretime katılırken; Türkiye'de ise 25-64 yaş aralığındaki erkek nüfusun %15'i ve kadın nüfusunun %11'i yükseköğretime katılmaktadır (OECD, 2012). Avrupa Birliği üyesi ülkelerin verileri yükseköğretime katılım konusunda yetişkin kadın oranının, Türkiye'nin yaklaşık 3 katı kadar olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak ulusal ve uluslar arası istatistikler eğitime erişim konusundaki toplumsal cinsiyet eşitsizliğini açık olarak ortaya koymaktadır.

Eğitime erişim dışında eğitim alanında gözlenen eşitsizliklerden birisi de üniversitede alan tercihlerinde gözlenen toplumsal cinsiyete dayalı ayrışma ve eşitsizliktir. Pek çok ülkeden elde edilen geniş kapsamlı bazı çalışmalar yüksek öğrenim kurumlarındaki bu yatay ayrışmanın evrenselliğine dikkat çekmektedir (Bradley, 2000; Jacobs, 2003). Bu bağlamda fen, matematik ve mühendislik ile ilgili alanları erkeklerin öncelikle tercih ettikleri gözlenirken, dil ve edebiyat, sosyal bilimler ve eğitimle ilgili bilim dalları kadınların rağbet ettikleri alanlar olarak göze çarpmaktadır.

Yüksek öğrenimde çalışma alanlarının toplumsal cinsiyete dayalı olarak tabakalaşması kadınların yüksek öğrenim almaları nedeniyle sağlayacakları faydaları azaltacaktır. Çünkü kadınların eğitim aldıkları

alanlar daha az prestijli olarak değerlendirilerek, onların ilerde çalışacakları işlerden elde edecekleri gelirlerin daha az olmasına neden olabileceği gibi toplumda yukarı doğru sosyal hareketlerine de katkı sağlama olasılıkları düşecektir. Böylece üniversite çalışma alanlarının toplumsal cinsiyete göre ayrışması toplumsal eşitsizlikleri kadınlar aleyhine güçlendirebilecektir (Ma; Wanhua, 2011:614).

Türkiye'de kadınların yüksek öğretimde mezun oldukları bilim dalları OECD ülkeleri ve Avrupa Birliği üyesi ülkelerle karşılaştırıldığında oranlar değişmekle birlikte genellikle benzerlikler göze çarpmaktadır. Eğitim, sağlık bilimleri, insani bilimler ve sanat, yaşam bilimleri hem Avrupa Birliği Üyesi ülkelerde hem OECD ülkelerinde hem de Türkiye'de erkeklere oranla kadınların yoğun olarak tercih ettikleri alanlar iken, bilgisayar ve fen bilimleri, matematik, mühendislik baskın bir şekilde erkek bilim dalları olarak yatay bir ayrışmayı gözle önüne sermektedir. Ancak ziraat alanı OECD ve AB ülkelerinde kadınlar arasında daha yaygın olarak tercih edilirken Türkiye'de bu alan kadınlar arasında pek rağbet görmemektedir. OECD ve AB ülkelerinde kadın ve erkekler arasında bilim dallarına göre yatay ayrışma Türkiye ile kıyaslandığında daha belirgindir.

Şekil 1. Yükseköğretim Diplomasına Sahip Olan Kadın Oranları, 2010*

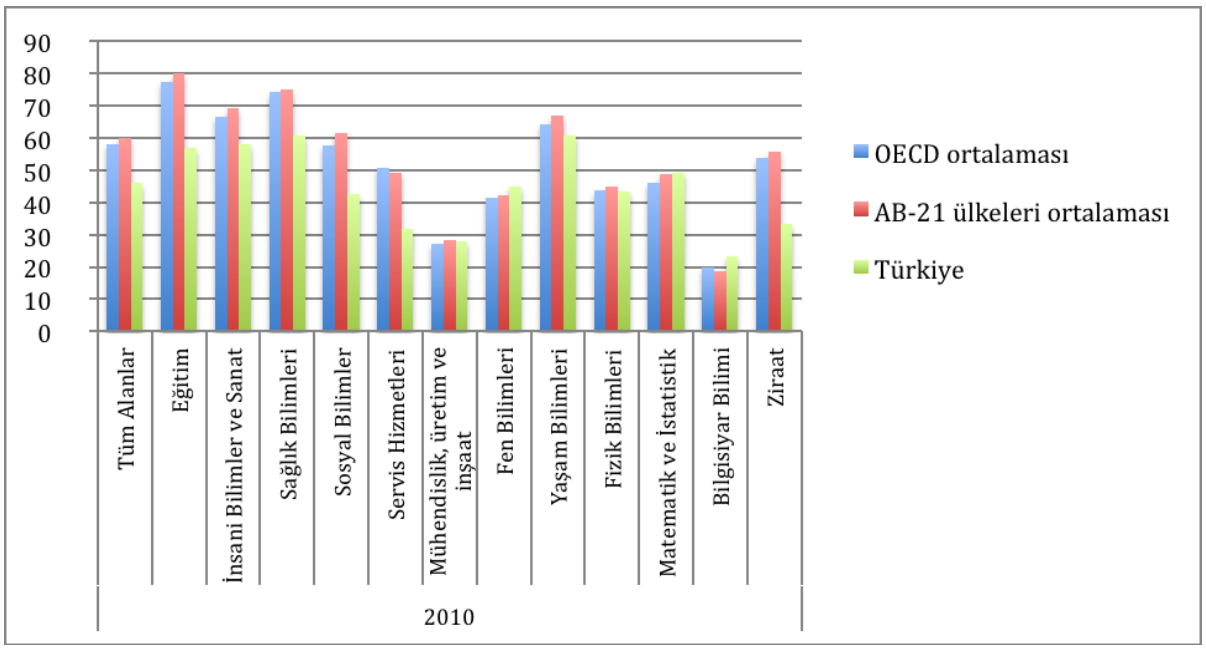

* OECD (2012), Education at a Glance 2012: OECD Indicators, OECD Publishing. http://dx.doi.org/10.1787/eag-2012-en , p.86

Türkiye'de teknik bilimlerde öğrenim gören erkek öğrenciler, kız öğrencilerin yaklaşık 2,4 katına sahiptir (TUİK İstatistiklerle Kadın 2012, 2012: 60). Toplumsal cinsiyete dayalı mesleki ayrışma akademide alan tercihlerine de yansıyarak akademik alanı da cinsiyetli hale getirmektedir. Erkeklerin tercih ettikleri alanlar daha "önemli ve değerli" çalışma alanları olarak görülebilmektedir.

Eğitim alanında toplumsal cinsiyet açısından görülen diğer bir eşitsizlik de üniversitede görev yapan akademisyenlerin kariyerlerinde ilerlemeleri konusundaki eşitsizliklerdir. Acar (1998:313) Türkiye üniversitelerinde çalışan akademik personelin cinsiyete göre dağılımına ilişkin verilerin kadınların akademik çevrenin dışında kalmadıklarını gösterdiğini belirterek üniversitelerdeki kadın akademisyen oranının sanayileşmiş Batı ülkelerinin standartlarıyla yarışabilir nitelikte olduğunu vurgulamaktadır.

Avrupa ölçeğinde akademik düzeylere göre kadın akademisyen oranları incelendiğinde ortalamanın %20 olduğu 27 Avrupa Birliği üyesi ülke ile kıyaslandığında Türkiye %28 kadın profesör oranıyla Romanya ve

Litvanya'dan sonra üçüncü sırada yer almaktadır. Doçent düzeyinde Türkiye, Avrupa ortalamasının (%37) altına inmektedir (%35). Yardımcı doçent düzeyinde ise %48 ile Türkiye, %44 olan AB 27 ülkeleri ortalamasının tekrar üstüne çıkmaktadır. Araştırma görevlilerinde de Türkiye (%48) yine AB ülkeleri ortalamalarının (%46) üzerinde bir yüzdeye sahiptir. Toplamdaki oranlar değerlendirildiğinde, Türkiye'nin %40 ile Avrupa ortalaması ile eşit düzeyde olduğu görülmektedir. Sonuç olarak hem Türkiye'de hem de Avrupa Birliği üyesi ülkelerde akademik kariyer arttıkça kadınların oranı azalmakta cinsiyet temelli bir eşitsizlik ve dikey bir ayrışma gözlenmektedir. Türkiye'de araştırma görevlisi kadın oranı %48 ile erkek araştırma görevlisi oranına oldukça yakınken kariyerin üst basamağında yer alan profesörler arasında kadın oranı %28'e kadar düşmektedir. Benzer bir şekilde AB ülkelerinde de %46 olan araştırma görevlisi kadın oranı profesörlükte %20'ye gerilemekte akademik kariyer gelişiminde cinsiyete dayalı eşitsizlik görülmektedir.

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Kadınların akademiye öğrenci ve öğretim elemanı olarak katılımı ve akademik kariyerde ilerleme süreçlerinde toplumsal cinsiyete dayalı bir eşitsizlik olup olmadığını araştırmayı amaçlayan bu çalışmanın örneklemini Akdeniz Üniversitesi oluşturmaktadır.

Araştırmada öncelikle Akdeniz Üniversitesi'nin toplumsal cinsiyet açısından bir resminin çıkarılabilmesi için öğrenci ve akademisyenlerinin birimlere göre dağılımlarına ilişkin veriler toplanmıştır. Bu amaçla farklı disiplinlerdeki lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyindeki öğrencilerin cinsiyete göre oranlarının saptanarak cinsiyete göre üniversitenin farklı birimlerindeki öğretim elemanlarının (profesörlerin, doçentlerin, yardımcı doçentlerin, öğretim görevlilerinin, araştırma görevlilerinin okutmanların ve uzmanların) dağılımı ve akademik yönetime katılım oranları tespit edilmiştir. Bu tespitten sonra hem nicel hem de nitel araştırma teknikleri kullanılarak araştırmaya ilişkin veriler iki yoldan toplanmıştır:

1. Online anket çalışması yoluyla toplumsal cinsiyet bağlamında kadın ve erkek akademisyenlerin kariyer gelişimleriyle ilgili verilerin toplanması.
2. Derinlemesine görüşmeler yoluyla Akdeniz Üniversitesi öğretim elemanlarına ilişkin niteliksel bilginin toplanması.

Araştırma kapsamında online olarak 134 anket yapılmıştır. Her akademik kariyer düzeyinden iki kadın iki erkek olmak üzere toplam 16 akademisyen ile de derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Araştırmada veriler öncelikle yaş, cinsiyet, medeni durum vb gibi sosyo-demografik açıdan değerlendirilmiş daha sonra eğitime erişim, eğitim alanlarının cinsiyete göre ayrışması ve akademik kariyerde ilerleme ve toplumsal cinsiyetle ilgili bulgular değerlendirilmiştir.

Sosyo-Demografik Veriler

Online olarak yapılan ankete Akdeniz Üniversitesi akademik personelinden 51 erkek, 83 kadın olmak üzere 134 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılanların yaşları 25 ile 65 arasında değişmektedir, yaş ortalaması 39,16'dır. Katılımcıların medeni durumları incelendiğinde, erkeklerin %82,4'ü, kadınların %50,6'si evlidir. **Ki-kare** testi **sonuçlarına göre medeni hal ve cinsiyet arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p: 0.08, Ho: farklılık yoktur hipotezi ret edilebilir**). Erkeklerin %11,8'si, kadınların ise %9,6'i tek başına yaşamaktadır. Katılımcıların %53,7'si çocuk sahibidir. Erkeklerin %63'ü, kadınların ise %48'i çocuk sahibidir.

Üniversiteye Girişte Eşitsizlik

Akdeniz Üniversitesi'nin Ekim 2012 verilerine göre, lisans programlarında 20 199, yüksek lisans programlarında 1214 ve doktora programlarına 384 olmak üzere, yaklaşık 21 897 öğrencisi bulunmaktadır.[2] Tablo1'de öğrencilerin fakülteler bazında disiplinlere göre dağılımı gösterilmektedir. Tıp, mühendislik, sosyal bilimler ve sanatla ilgili birbirinden farklı pek çok alanda eğitim veren Akdeniz Üniversitesi'nin 2012 yılı kadın-erkek öğrenci oranları birbirine oldukça yakındır. 2012 verilerine göre kadın öğrenci oranı lisansta %47, yüksek lisansta %52, doktorada %42 olarak hesaplanmıştır. Akdeniz Üniversitesi'nde lisans düzeyinde kadın öğrenci oranı neredeyse erkek öğrenci oranına yaklaşmakta yüksek lisans düzeyinde ise kadın öğrenci oranının erkek öğrenci oranının üzerinde olduğu gözlenmektedir. Ancak yüksek lisansta %52 olan kadın öğrenci oranı doktora düzeyinde %10'luk keskin bir düşüşle %42'ye inmektedir. Lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin tamamında kadın öğrencilerin oranı ise %46 olarak saptanmıştır.

Akdeniz Üniversitesi'nde 2012 itibariyle toplam 2210 kadrolu öğretim elemanı görev yapmakta olup; akademik kadro 337 profesör, 170 doçent, 422 yardımcı doçent, 380 öğretim görevlisi, 125 okutman, 698 Araştırma görevlisi ve 78 uzmandan oluşmaktadır. Bu akademik kadroda bulunan öğretim elemanları, fakülteler, yüksekokulları, meslek yüksekokulları, enstitüler, rektörlük ve merkezlerde görev yapmaktadır. Akademik kadrolarda görev yapan öğretim elemanlarının 988'i kadın olup toplamın %44'nü oluşturmaktadır. Türkiye'de çalışan kadın oranı göz önüne alındığında akademisyenlik mesleğine erişim çalışan kadın oranının oldukça üzerindedir.

Akdeniz Üniversitesi'nde öğrenci ve akademik personelin cinsiyete göre dağılımı irdelendiğinde yüksek öğrenime erişim ve meslek olarak akademisyenliğe girişte kadın-erkek eşitliği henüz sağlanamamış olsa da aradaki farkın azaldığı iddia edilebilir.

Üniversitede Çalışma Alanlarında Kadın-Erkek Dağılımında Eşitsizlik

Araştırmamızda Akdeniz Üniversitesi'nde akademik disiplinlerin toplumsal cinsiyete dayalı olarak ayrışıp ayrışmadığı incelenmiştir. 2012 yılı itibariyle eğitim- öğretim veren 12 fakülte mevcuttur. Bu fakültelerde en fazla kadın öğrenci oranı eğitim fakültesi (%59), fen ve edebiyat fakülteleri (%55) ve güzel sanatlar fakültesi (%52) şeklinde sıralanmaktadır. Erkek öğrencilerin baskın olduğu fakülteler ise su ürünleri fakültesi (%76), mühendislik fakültesi (%69), Alanya İşletme fakültesi (%69), ziraat fakültesi (%66), iletişim fakültesi (%61), tıp fakültesi (%59), iktisadi ve idari bilimler fakültesi (%56) ve hukuk fakültesi (%53) olarak sıralanmaktadır. Akdeniz Üniversitesi öğrenci profili, dünya genelinde gözlemlenen yüksek öğrenimde görülen yatay ayrışmayı gözler önüne sererek cinsiyete dayalı bir eşitsizlik örneği olarak akademik disiplinlerin nasıl ayrıştığını ortaya koymaktadır. Erkek öğrenciler ziraat ve mühendislik gibi erkeksi alanlara rağbet ederken kadınlar dil ve edebiyat, sanat ve eğitim gibi bilim dallarını tercih etmektedir.

Üniversiteye devam eden öğrencilerin yanı sıra Akdeniz Üniversitesi fakültelerinde görev yapan akademik personelin cinsiyete göre dağılımı da incelenmiştir. 2012 yılına ait bu veriler Akdeniz Üniversitesi personel dairesinden sağlanmıştır. En fazla kadın akademisyen oranına Güzel Sanatlar Fakültesi sahip olup (%55) onu sırasıyla İ.İ.B.F. (%54), İletişim Fakültesi (%53), Eğitim Fakültesi (%52) takip etmektedir. Bu fakültelerde kadınların oranı erkeklerden daha fazladır. En az kadın akademisyen ise İlahiyat Fakültesinde (%7) bulunmaktadır. İlahiyat ziraat, mühendislik, fen, edebiyat fakülteleri erkeklerin baskın olduğu fakültelerden bazılarını oluşturmaktadır.

[2] Tablo 1 ve Şekil 1 Akdeniz Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı verilerinden faydalanılarak hazırlanılmıştır.

Tablo 1: Akdeniz Üniversitesi'nde Öğrencilerin Disiplinlere Göre Dağılımı (2012)

	2012				
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın %	Erkek %
Su Ürünleri Fakültesi	45	144	189	24	76
Mühendislik Fakültesi	518	1174	1692	31	69
Alanya İşletme Fakültesi	491	983	1474	33	67
Ziraat Fakültesi	494	960	1454	34	66
İletişim Fakültesi	267	416	683	39	61
Tıp Fakültesi	552	791	1343	41	59
İ.İ.B.F.	1120	1401	2521	44	56
Hukuk Fakültesi	281	323	604	47	53
Güzel Sanatlar Fakültesi	436	406	842	52	48
Edebiyat Fakültesi	1019	848	1867	55	45
Fen Fakültesi	839	698	1537	55	45
Eğitim Fakültesi	1522	1067	2589	59	41
Yüksek Lisans	1020	942	1962	52	48
Doktora	989	1346	2335	42	58
Genel Toplam	11451	13045	24496	46	54

Şekil 2: Akdeniz Üniversitesi'nde Öğrencilerin Disiplinlere Göre Dağılımı (2012) %

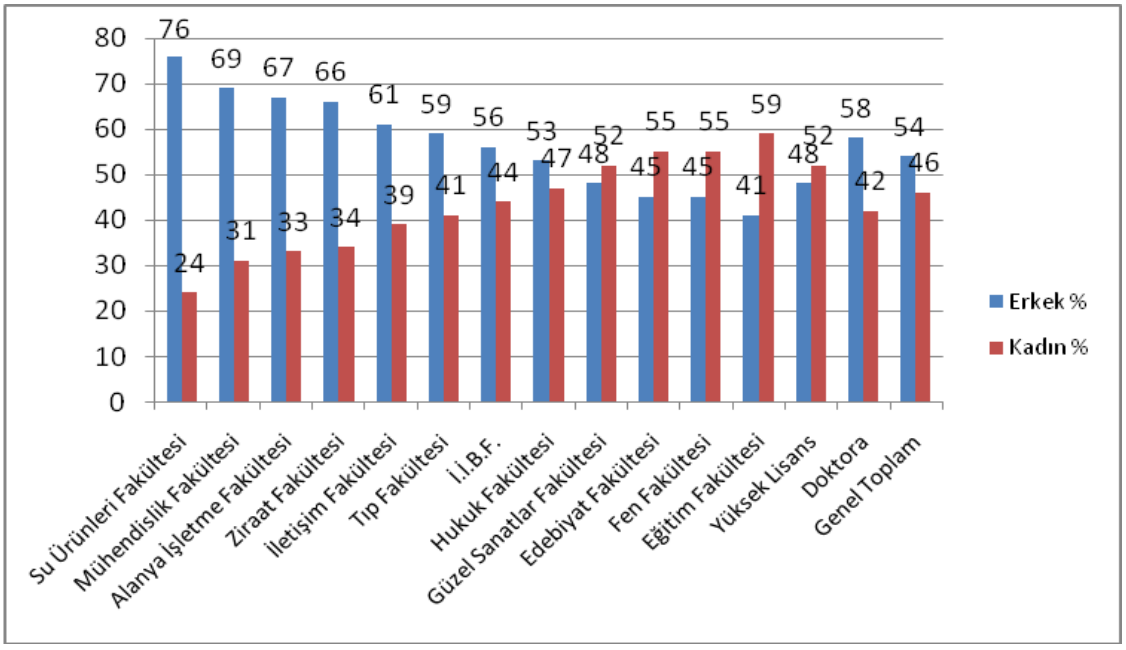

Üniversiteye devam eden öğrencilerin yanı sıra Akdeniz Üniversitesi fakültelerinde görev yapan akademik personelin cinsiyete göre dağılımı da incelenmiştir. 2012 yılına ait bu veriler Akdeniz Üniversitesi personel dairesinden sağlanmıştır. En fazla kadın akademisyen oranına Güzel Sanatlar Fakültesi sahip olup (%55) onu sırasıyla İ.İ.B.F. (%54), İletişim Fakültesi (%53), Eğitim Fakültesi (%52) takip etmektedir. Bu fakültelerde kadınların oranı erkeklerden daha fazladır. En az kadın akademisyen ise İlahiyat Fakültesinde (%7) bulunmaktadır. İlahiyat ziraat, mühendislik, fen, edebiyat fakülteleri erkeklerin baskın olduğu fakültelerden bazılarını oluşturmaktadır.

Tablo 2: Fakültelerde Akademik Personelin Cinsiyete Göre Dağılımı (2012)[3]

	2012				
Fakülteler	KADIN	ERKEK	TOPLAM	%ERKEK	%KADIN
Tıp Fakültesi	284	381	655	57	43
Ziraat Fakültesi	17	64	81	79	21
Edebiyat Fakültesi	24	44	68	65	35
Fen Fakültesi	18	57	75	76	24
İ.İ.B.F.	46	39	85	46	54
Mühendislik Fakültesi	19	67	86	78	22
Eğitim Fakültesi	40	37	77	48	52
Güzel Sanatlar Fakültesi	35	29	64	45	55
Hukuk Fakültesi	3	17	20	85	15
İletişim Fakültesi	17	15	32	47	53
Su Ürünleri Fakültesi	8	15	23	65	35
Alanya İşletme Fakültesi	4	23	27	85	15
Diş Hekimliği Fakültesi	4	13	17	76	24
İlahiyat Fakültesi	1	13	14	93	7
Alanya Mühendislik Fakültesi	0	6	6	100	0
Toplam	522	882	1344	61	39

Akademik Kariyerde İlerleme Konusunda Eşitsizlik

Pek çok ülkede gözlendiği gibi Türkiye'de ve Akdeniz Üniversitesi'nde de akademik kariyer yükseldikçe kadınların oranı giderek azalmaktadır. Araştırma görevlilerinin %49'u kadın iken, profesörlerin %24'ü kadındır. Bu bağlamda araştırma görevliliğinden profesörlüğe kadar kadın akademisyen oranı neredeyse yarı yarıya azalarak %25'lik bir kayıp ortaya çıkmaktadır. Tüm kariyer basamaklarında erkeklerin oranı kadınların oranından fazla iken sadece kadın öğretim görevlilerin oranı (%52) erkek öğretim görevlilerinden daha fazladır. Türkiye`de akademik kariyerin üst basamaklarında kadın oranının erkek oranından az olmasına karşın bu veriler bazı gelişmiş ülkelerin verilerinden daha yüksektir.

Araştırma kapsamında incelenen konulardan birsi de akademik kariyerde ilerleme konusunda cinsiyete dayalı bir eşitsizliktir. Online olarak uygulanan anket verilerine göre cinsiyet ve akademik statü değişkenleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olup olmadığını test etmek için **Ki-kare** testi analizi yapılmış, **statü ve cinsiyet değişkenleri arasında istatistiksel açıdan oldukça anlamlı bir farklılık bulunmuştur** (p: 0.002, Ho: ilişki yoktur hipotezi ret edilebilir). Ankete cevap verenlerin statüleri incelendiğinde, kadınların %8,9'u ve erkeklerin %25,5'i profesörlük statüsündedir. Erkeklerin %23,5'i, kadınların %15,2'si doçent statüsünde; erkeklerin %25,5'i, kadınların %38'i yardımcı doçent statüsünde bulunurken, doktora öğrencisi ve araştırma görevlisi statüsünde %24,6 ile en fazla oran bulunmaktadır. Doktora öğrencisi ve araştırma görevlisi statüsünde kadınlar sayı olarak daha fazladır. Doktora derecesi olan diğer kadrolarda istihdam edilenler ise en az yüzdeye, %11 oranına sahiplerdir.

[3] Akdeniz Üniversitesi'ne bağlı fakültelerde görev yapan akademik personeli kapsamaktadır ve veriler Akdeniz Üniversitesi personel dairesinden sağlanmıştır.

Şekil 3: Akademik Düzeylere ve Cinsiyete Göre Akademisyen Oranları (2012)

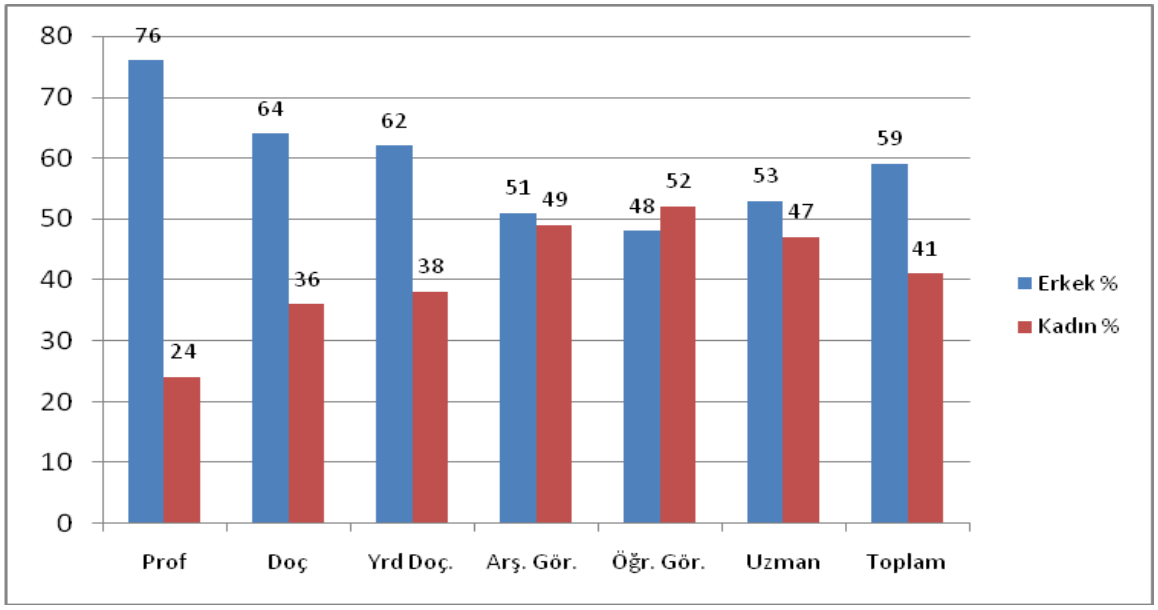

Tablo 3: Akademik Düzeylere ve Cinsiyete Göre Akademisyen Oranları (%)

	2012					
	Prof.	Doç.	Yrd. Doç.	Öğr. Gör.	Arş. Gör.	Uzman
Tıp Fakültesi	29	37	51	0	50	53
Ziraat Fakültesi	10	20	29	0	50	100
İktisadi ve İdari Bilimler Fak.	4	47	56	33	67	0
Mühendislik Fakültesi	8	27	21	0	28	100
Eğitim Fakültesi	50	33	53	83	57	50
Güzel Sanatlar Fakültesi	0	50	50	68	54	0
Hukuk Fakültesi	0	0	1	0	33	0
İletişim Fakültesi	33	60	60	50	60	33
Su Ürünleri Fakültesi	40	50	36	0	0	0
İlahiyat Fakültesi	0	0	1	0	0	0
Alanya İşletme Fakültesi	0	0	0	40	33	0
Alanya Müh.Fak.	0	0	0	0	0	0
Alanya Eğitim Fakültesi	0	0	33	100	0	0
Diş Hekimliği Fakültesi	0	0	3	0	50	0
Fen Fakültesi	0	42	31	100	0	25
Edebiyat Fakültesi	25	40	41	0	0	0
TOPLAM	24	36	38	52	49	47

Katılımcıların toplumsal cinsiyet eşitliğine değinen ölçütlerin yararlılığı konusundaki düşüncelerini anlamak için 10 faktörden oluşan sorular yöneltilmiştir. Sonuçlar cinsiyete göre gruplandırılmıştır. Çok etkili değil, etkili değil, etkili ve çok etkili şeklinde 4 dereceli Likert ölçeği kullanılmıştır. Puanlama 2 ile başlamıştır (hiç etkili değil) ve 4 ile son bulmuştur (çok etkili). Bu nedenle daha fazla puan alan faktörler daha fazla öneme sahiptir. ANOVA sonuçlarına göre kaynakların dağılımının şeffaflığı ve üniversitelerde cinsiyet ayrımcılığı, mobbing, taciz ve şiddete karşı özel birimlerin bulunması faktörleri cinsiyete göre farklılık göstermekte ve kadınlar tarafından daha fazla önemsenmektedir.

Kariyerde ilerlemede cinsiyete dayalı bir eşitsizliğin olup olmadığını anlamak için ankete katılanlara son 36 ayda terfi etmek için başvuruları olup olmadığı sorulmuştur. Cevaplayıcıların %35'i başvuru yapmış ve bu başvuruların sadece %1,5'i (2 kişi) olumsuz sonuçlanmıştır. Terfi başvurusunda bulunmayanlara neden başvurmadıkları sorulmuştur. Tablo-4 de görüldüğü üzere mevcut pozisyonlarından memnun olma ve zaten kıdemli bir pozisyonda olduklarını düşünme gibi olumlu yanıtlar erkeklerde daha fazla iken kariyerde ilerleme konusunda kıdemlilerinin desteğinden yoksun olduklarını düşünme, daha kıdemli bir pozisyona başvurmak için hazır hissetmeme, yükseltilme prosedürlerinin açık, net olmaması vb gibi olumsuz özellikler kadınlarda daha fazla vurgulanmıştır.

Tablo 4: Cinsiyete Göre Akademisyenlerin Terfi Etmek İçin Başvurmama Nedenleri (Son 36 Ay)

	Erkek	Kadın
İş terfisi için başvurmayanlar	32	50
Mevcut pozisyonundan memnun olma	15	12
Daha kıdemli bir pozisyona başvurmak için hazır hissetmeme	9	19
Kıdemlilerinin desteğinden yoksun olduklarını düşünme	5	12
Yaşamındaki yapmak istediği diğer şeylere daha az zaman kalacak olması	2	6
Yükseltilme prosedürlerinin açık, net olmaması	5	8
Yükseltilme sürecinin karmaşık yapısı	9	11
Zaten kıdemli bir pozisyonda olduklarını düşünme	11	8

Çalışmada online anketlerin yanı sıra yapılan derinlemesine görüşmelerle de kadın ve erkek akademisyenlerin kariyer gelişimleri irdelenmiştir. Mesleğe giriş ve meslek tercihinde akademisyenlerin ailelerinden ve rol modelleri olarak lise ve üniversite hocalarından etkilendiği görülmektedir (16 kişiden 10 kişi). Geriye kalan 6 görüşmeciden 3'ü kendi ilgisi doğrultusunda meslek seçimine karar verdiğini ifade ederken, diğer 3'ü ise özel sektörün zorluğunu gerekçe göstermektedir. Çoğu görüşmecinin akademisyen olmaya üniversitede karar verdiği görülmektedir. Erkeklerin daha çok rol modellerinden, kadınların ise özel sektörün zorluğu, merak ve aile üyelerinden etkilendikleri görülmektedir.

Motivasyon kaynağı olarak hocalarını bildiren erkek akademisyenler "*Hocaların bulundukları ortam çalışma stilleri hoşuma gitti..", "E bunda hem akademisyenliği sevmem aynı zamanda derslerime giren öğretim üyelerinden etkilenmem de belirleyici oldu…", "Evet akademik hayata bir akrabamızın akademisyen olması ile yönlendirildim…", "Yani projeler bana cazip gelmişti…", "İyi örnekler diyeceğimiz hocalarımız oldu..."*

"Benimde çok sevdiğim rol modelim olan hocalarım vardı…", "Akademisyen olmayı herhalde hocalarım, üniversitedeki birkaç örnek almaya çalıştığım hocalarım…" gibi ifadeleri kullanmışlardır.

Daha çok özel sektörün zorluğu ve kendi ilgisinin meslek seçiminde etkili olduğunu belirten kadın akademisyen görüşmeciler (8 kişiden 5 kişi) "*özel sektörde iş konusunda, çalışma potansiyeli konusunda bazı sıkıntılar olabileceğini düşünmüştüm…", "Ben mimarlık mezunuyum. piyasa da çalışmanın bana göre olmadığını daha çok birinci sınıfta fark etmiştim…", "Monoton bir hayat istemediğim için devamlı bir bilimsel çalışma içerisinde olma istediğimden kaynaklı…" gibi ifadeleri kullanmışlardır.* Kadın görüşmecilerden 3 kişi ise aile bireylerinin meslek seçiminde etkili olduğunu söyleyerek, *"Annemin teyzesi. O ziraat fakültesinin ilk mezunlarından", "Birincisi annem. Annem çok etkiledi. Annem o benimle birlikte bitirdi…", "Biz, ben akademisyen bir aileden geliyorum. Ailemde akademisyen olmayan bir iki kişi var. Onlarda tahsilli fakat akademisyen değil…"* gibi ifadeleri kullanmışlardır.

Kariyer gelişiminde yaşanan kesinti ve güçlükler incelendiğinde derinlemesine görüşme yapılan 16 akademisyenden 7 tanesi hiçbir güçlükle karşılaşmadığını belirtirken, 9 tanesi ise farklı gerekçelerle çeşitli sorunlar yaşadıklarını ifade etmektedir. Özellikle politik ortam, aile sorunları, askerlik, maddi imkânsızlıklar, iş güvensizliği, bürokrasi gibi gerekçeler en çok dile getirilen sorunlardır. Kadın ve erkek akademisyenlerin dile getirdiği güçlükler benzerlik göstermektedir.

"*dürüstçe söylemem gerekirse, kariyerimde oy vermediğim için çok kesintiye uğradım. Dürüst konuşmam gerekirse. Ben Hacettepe kökenliyim, daha sonra Trabzon Tıp Fakültesinde çalıştım, sonra da buraya geldim. İsim vermem doğru değil ama bazı rektörlere oy vermedim. Oy vermediğim için de çok uzun süre sürüldüm (Prof. Kadın)*."

"Bir tanesi, 12 Eylül yasası nedeniyle güvenlik soruşturmasından üniversiteyi kazanmış olmama rağmen üniversiteye gidemedim… Onun üzerine askere gitmek zorunda kaldım" *(Prof. Erkek).*

Yani ekmeğimi kazanmak üzere başka işler yapmak durumunda kaldım. 10 yıl gibi bir süre var. Ama aynı sürede de akademik etkinliklerimi aksatmadan sürdürdüm. Ama tabi bu benden çok şey götürdü (Doç. Erkek).

Derinlemesine görüşme yapılan kadın ve erkek akademisyenlerin çoğu kariyer gelişiminde fırsat eşitliği olduğunu düşünmemektedir. Kadın akademisyenlerde bu görüşü paylaşanlar büyük çoğunluğu oluşturmaktadır. Kariyer gelişiminde fırsat eşitliği olmadığını düşünen tüm görüşmeciler bunun kadınların mağduriyeti ile sonuçlandığını ifade etmektedir. Özellikle ataerkil toplum yapısının kadına dayattığı görev ve sorumluluklar yüzünden kadınların erkeklere göre daha fazla çalışmak zorunda kaldıkları ve hem evdeki işleri hem de iş yaşamındakileri dengelemeye çalıştıkları ifade edilmektedir. Ayrıca Türkiye'de hala kız çocuklarının okutuluyor olmaması, bu konuda coğrafi farklılıkların da olması, kadınların iyi bir konumda olsa bile yönetici olarak tercih edilmemesi ve tercih edilse bile otorite olarak görülmemesi dile getirilen temel sıkıntılar arasındadır. Erkekler sadece kariyer yaparken, kadınlardan hem kariyer yapması, hem kadınlık, annelik, eş rollerini yerine getirmesi beklendiği ifade edilmektedir.

Görüşme yapılan kadın ve erkek akademisyenler kariyer gelişiminde gerçekleşen kesinti ve güçlüklerle baş edebilmek için geliştirdikleri stratejiler, yoğun olarak kendi çabaları, çok çalışmak ve ek iş yapmak olduğu görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmanın amacı Akdeniz Üniversitesi'nden elde edilen nitel ve nicel veriler yardımıyla kadınların üniversiteye öğrenci ve akademisyen olarak girişi ve akademik kariyerde ilerleme süreçlerini araştırmaktır. Bu amaç çerçevesinde elde edilen verilerle üniversiteye girişte, üniversitede çalışma alanlarındaki kadın-erkek dağılımında ve akademik kariyerde ilerleme konusunda eşitliğin gerçek mi hayal mi olduğu incelenmiştir. Üniversiteye kabul konusunda %46'lık kadın öğrenci oranı (Türkiye ortalaması ile aynı) ile tam anlamıyla bir eşitliğin olduğunu iddia etmek güç olsa da kadınların yıllar itibariyle yüksek öğrenimde artan oranları eşitliğin gerçek olmasa da gerçekleşebilecek bir hayal olması konusunda umut vermektedir. Kaldı ki Avrupa ülkelerinin birçoğunda lisans ve lisansüstü seviyelerdeki kız öğrenci oranı %50'nin üzerinde değer göstermektedir. Türkiye'de ise bu oran 2012 itibariyle % 46'dır. Bu anlamda son yıllarda Avrupa'da önemli bir tartışma alanı olan eğitimin kadınsılaşması Türkiye ve Akdeniz Üniversitesi örneğinde pek geçerli görünmemektedir.

Araştırmanın ikinci sorunsalı akademik disiplinlerdeki cinsiyete dayalı ayrışmadır. Çalışma kapsamında fakültelere göre hem öğrencilerin hem de akademisyenlerin cinsiyete göre dağılımları incelenmiştir. Öğrencilerin disiplinlere göre dağılımı, Türkiye genelinde gözlemlenen yüksek öğrenimdeki yatay ayrışmaya benzer şekilde bir eğilim göstermiş ziraat, mühendislik, tıp fakülteleri erkek öğrencilerin, eğitim, güzel sanatlar ve fen ve edebiyat fakülteleri kız öğrencilerin daha fazla tercih ettikleri fakülteler olmuştur. Dünya genelinde doğa ve fen bilimleri daha çok erkeklerin eğitim aldıkları alanlar iken Akdeniz Üniversitesi'nde Fen Fakültesi'nde kadın öğrenci oranı %55'tir. Giderek öğretmenliğin kadın mesleği haline geldiği toplumumuzda, gözlenen bu olgunun Türkiye'de Fen, Edebiyat ve Eğitim fakültesi mezunlarının öğretmen olarak çalışabilmeleriyle ilgili olabileceği ve bu nedenle de kadınların bu fakülteleri daha fazla tercih ettiği düşünülebilir.

Akademisyenlerin cinsiyete göre fakülteler bazında dağılımı incelendiğinde öğrencilerde olduğu gibi yine yatay bir ayrışma gözlemlenmesine karşın kadın öğrencilerin daha fazla olduğu fen ve edebiyat fakültelerinde erkek akademisyenler daha fazladır. Bu durumun söz konusu fakültelerin gelişim dinamikleri ile yakından ilgili olduğu tahmin edilebilir. Söz konusu fakültelerde kadınların baskın oluğu dil ve edebiyat, sosyoloji gibi disiplinlerin felsefe, tarih gibi erkek egemen disiplinlerden daha sonra kurulmuş olması fakültede çalışan kadın akademisyen oranının düşük olmasına yol açmış olabilir.

Akademik kariyerde ilerlemeye ilişkin toplumsal cinsiyet eşitsizliği konusu bu çalışmada araştırılan üçüncü konudur. Araştırma kapsamında toplanan veriler akademik kariyerde ilerleme konusunda kadınların daha fazla güçlükle ve bariyerle karşılaştıklarını göstermiştir. Hem yapılan derinlemesine görüşmeler hem de online uygulanan anket ve akademik personele ilişkin veriler kadınların akademik ilerlemede karşılaştıkları güçlüklere işaret etmektedir. İlk olarak akademik personelin akademik kariyer basamaklarına göre dağılımı incelendiğinde araştırma görevlileri arasında kadınların oranı %49 iken aynı oran profesörlükte %25'lik bir kayıpla %24'e düşmektedir. Aynı oranlar erkekler için değerlendirildiğinde %51 olan erkek araştırma görevlisi oranı %25'lik bir kazançla %76'ya yükselmektedir. En fazla kaybın yaşandığı birimler sırasıyla güzel sanatlar fakültesi, diş hekimliği fakültesi ve ziraat fakültesi şeklinde sıralanmaktadır. Güzel sanatlar alanı genel olarak kadınların daha çok kariyer yaptığı bir alan olmasına karşın Akdeniz Üniversitesinde bu fakültede profesör düzeyinde çalışan akademisyen kadın bulunmamakta ancak bu fakültedeki erkek profesör sayısı da sadece üçtür. Benzer bir durum diş hekimliği fakültesi için de geçerlidir. Çünkü araştırma verilerinin toplandığı 2012 yılında diş hekimliği fakültesi yeni kurulmuş ve henüz öğrencisi bulunmamaktaydı. Ancak Üniversitenin en eski iki fakültesinden birisi olan ve öğretim üyesi sayısının belli bir düzeye ulaştığı ziraat fakültesinde %50 olan kadın araştırma

görevlisi oranının profesör düzeyinde %10'a düşmesi kariyerde ilerleme konusundaki eşitsizliği vurgulama açısından oldukça önemlidir.

Kariyerde ilerleme konusunda kariyerde ilerlemek için akademisyenlerin terfi başvurusunda bulunup bulunmadıkları da incelenmiştir. Akademisyenlerin %35'i başvuru yapmış ve bu başvuruların sadece %1,5'i (2 kişi) olumsuz sonuçlanmıştır. Terfi başvurusunda bulunmayanların herhangi bir engelle karşılaşıp karşılaşmadıkları da araştırılmış başvuru yapmayan erkeklerin mevcut pozisyonlarından kadınlara göre daha memnun oldukları gözlenmiştir. Ancak kariyerde ilerleme konusunda kadınlar kıdemlilerinin desteğinden yoksun olduklarını, daha kıdemli bir pozisyona başvurmak için hazır hissetmediklerini ve yükseltilme prosedürlerinin açık, net olmaması vb gibi sorunları erkeklere oranla daha fazla dile getirmişlerdir.

Araştırmadan elde edilen verilerde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamada, kaynakların dağılımının şeffaflığı ve üniversitelerde cinsiyet ayrımcılığını önlemeye ilişkin birimlerin kurulması kadınlar tarafından erkeklere göre daha önemli bulunmuştur.

Sonuç olarak, araştırmadan elde edilen nitel ve nicel ve nicel veriler topluca değerlendirildiğinde üniversite eğitimine erişim ve üniversiteye akademisyen olarak giriş konusunda görece kadın-erkek eşitliğine yaklaşılmış ve eşitliğe ulaşmak gerçekleşebilecek bir hayal gibi gözükmektedir. Ancak veriler, akademik disiplinlerin toplumsal cinsiyete dayalı olarak yatay bir şekilde ayrışması ve akademik kariyerde ilerleme konusunda yani dikey ayrışmada eşitsizliklerin daha derin olduğu göstermiştir. Buna bağlı olarak da bu konuda akademide toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçek olduğunu söylemek oldukça güçtür. İyimser olarak uzun dönemde gerçekleşebilecek bir hayaldir.

Kaynaklar

Acar, Feride, (1998) "Türkiye Üniversitelerinde Kadın Öğretim Üyeleri", **75 Yılda Kadınlar ve Erkekler**, İstanbul: Türkiye Iş Bankası ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, 313-321.

Bal, Hüseyin (2007) "Toplumsal Eşitsizlik Temelinde Çocuk Suçluluğu, **Sosyoloji Dergisi,**(17):293-311

Bradley, Karen, (2000) "The Incorporation of Women into Higher Education: Paradoxical Outcomes?", **Sociology of Education**, 73:1-18;

Eğitim İzleme Raporu 2012, http://erg.sabanciuniv.edu/sites/erg.sabanciuniv.edu/files/ERG-EIR2012-egitim-izleme-raporu-2012-(12.09.2013).pdf erişim tarihi: 15.04.2014

Jacobs, Jerry (2003) "Detours on the Road to Equality: Women, Work and Higher Education." **Contexts** 2:32–41.

Kimmel, Micheal (2009) "Masculunity as Homophobia: Fear, Shame, and Silence in the Construction of Gender Identity", **Feminism&Masculinities**, Edit by: Peter F. Murphy, Oxford University Press, New York,

Ma; Wanhua (2011) "Carole Leathwood and Barbara Read: Gender and the changing face of higher education:A feminized future?" **Higher Education** 61:613–616 , DOI 10.1007/s10734-010-9345-3

Maya, İlknur (2003) "Türk Eğitim Sistemindeki Cinsiyet Eşitsizliklerinin AB Ülkeleri ile Karşılaştırılması", **Eğitim ve Bilim**, Cilt 38, Sayı 168, ss.69-84

OECD (2012) Education at a glance 2012 http://www.oecd.org. Erişim tarihi. 10.02.2014

Özbay, Cenk; İlkay Baliç, (2004) "Erkekliğin Ev Halleri", iç. **Toplum ve Bilim**, Sayı: 101, Birikim Yayınları, İstanbul

Sayılan, Fevziye, (2012) Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim, **Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim Olanaklar ve Sınırlar**, Derleyen Fevziye Sayılan, Dipnot yay. 2012, Ankara, ss. 13-76

Sayın, Önal (2004) "Dünyada Yeni Eşitsizlik Anlayışları", **Sosyoloji Dergisi**, (12-13):159-171

Scott ve Marshall (2009) **Oxford Dictionary of Sociology**, Oxford Universty Press, 2009, Oxford

She Figures 2012, Gender in Research and Innovation, Statistics and Indicators

Tan, Mine Göğüş (2011) "Eğitim", Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi, editörler Yıldız Ecevit ve Nadide Kargıner, **T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını** No:2307, 84- 105

TUİK İstatistiklerle Kadın 2012, Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Ankara